

ТЕМА 1.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

ПОНЯТТЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

ВИДИ, ФОРМИ ТА ЕТАПИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

ГРУПИ РИЗИКУ

МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ВЗАЄМОДІЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ





КРАЇНИ ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ (доповідь Держдепартаменту США 2013 р.)

Росія
Польща
Ірак
Іспанія
Туреччина
Кіпр
Казахстан

Сейшельська республіка
Португалія
Чеська республіка
Ізраїль
Італія
Великобританія
Чорногорія

МАСШТАБИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

- ▶ За даними Держдепартаменту США, масштаби транснаціональної торгівлі людьми становлять від 600 до 800 тис. осіб на рік
- ▶ Центр безпеки людини (Ванкувер, Канада) з урахуванням внутрішньої торгівлі людьми в різних країнах оцінює кількість жертв цього злочину в 4 млн. осіб
- ▶ Згідно з дослідженнями Міжнародної організації праці (МОП) в будь-який момент часу у світі в сучасному рабстві знаходиться 20,9 млн. осіб



ПАЛЕРМСЬКИЙ ПРОТОКОЛ (ООН)

Торгівля людьми - означає здійснювані **з метою експлуатації** вербування, перевезення, передачу, приховування або одержання людей **шляхом** загрози силою чи її застосування або інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю становища, шляхом підкупу, у вигляді платежів, вигод для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПРОТИДІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ»

Торгівля людьми - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені **з метою експлуатації**, у тому числі сексуальної, **з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.**

ТРИ ЕЛЕМЕНТИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

ДІЯ

вербування, переміщення, переховування, передача, одержання людини

+

ЗАСОБИ ВПЛИВУ

обман, шахрайство, шантаж, використання уразливого стану, застосування чи погроза застосування насильства, використання службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи

+

МЕТА

ЕКСПЛУАТАЦІЯ

Для визнання злочину стосовно дітей достатньою вважається комбінація:

ДІЯ + МЕТА



Згода жертви не береться до уваги при використанні будь-якого із засобів впливу



ЕКСПЛУАТАЦІЯ *(Примітка 1 до ст. 149 КК України)*

- всі форми сексуальної експлуатації
- використання в порнобізнесі
- примусова праця або примусове надання послуг
- рабство або звичаї, подібні до рабства
- підневільний стан
- залучення в боргову кабалу
- вилучення органів
- проведення дослідів над людиною без її згоди
- усиновлення (удочеріння) з метою наживи
- примусова вагітність
- втягнення у злочинну діяльність
- використання у збройних конфліктах тощо



УРАЗЛИВИЙ СТАН (Примітка 2 до ст. 149 КК України)

1. **Нездатність особи** (часткова або повна):

- а) усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними
- б) приймати за своєю волею самостійні рішення
- в) чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям

2. **Збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин**



ВЕРБУВАННЯ

Вербування - досягнення домовленості шляхом безпосереднього наймання, тобто запрошування і набору добровольців ніби для участі у певній діяльності.



ПЕРЕМІЩЕННЯ

Відкрите або таємне, примусове або добровільне, в межах країни або із перетином кордону

ПЕРЕХОВУВАННЯ

Різноманітні засоби: укривають в спеціальних приміщеннях, змінюють персональні дані, документи, зовнішність тощо

ПЕРЕДАЧА / ОДЕРЖАННЯ

Здійснення акту, в результаті якого жертва переходить під контроль іншої людини



ТЕНДЕНЦІЇ ТА НОВІ РИЗИКИ

- країни походження та транзиту стають країнами призначення, **міграційні потоки** змінюються
- зростає **внутрішня** торгівля людьми
- **вік** постраждалих від злочину різниться
- змінюються механізми **контролю** за жертвами
- поширення інших форм торгівлі людьми: **трудова експлуатація**, **вилучення органів** та **використання в нелегальній діяльності**
- пристосування до **попиту**



ГРУПИ РИЗИКУ

- багатодітні та малозабезпечені сім'ї, самотні матері
- люди з особливими потребами, самотні люди похилого віку
- жертви насильства в сім'ї
- сироти, діти, які позбавлені опіки та піклування, «діти вулиці»
- безпритульні, алко- та наркозалежні особи
- безробітні, трудові мігранти
- особи, які незаконно виїжджають за кордон чи перебувають там або незаконно в'їхали чи перебувають на території України
- особи, які користуються послугами шлюбних агенцій, фірм з посередництва у працевлаштуванні, в т.ч. і за кордоном
- особи, які займаються модельною діяльністю, працюють у сфері розваг
- особи, які займаються проституцією
- особи, які раніше постраждали від торгівлі людьми
- **НОВЕ: ВНУТРІШНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ**



ВЗАЄМОДІЯ В СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Закон України від 20.09.2011 **«Про протидію торгівлі людьми»**

Постанова КМУ № 417 від 23.05.2012 «Про затвердження Порядку **встановлення статусу особи**, яка постраждала від торгівлі людьми»

Постанова КМУ № 783 від 22.08.2012 «Про затвердження Порядку **взаємодії суб'єктів**, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми»



НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ (НМВ)

- мультидисциплінарний підхід до допомоги постраждалим
- тісна співпраця державних органів, громадських та міжнародних організацій
- взаємне інформування з дотриманням принципу конфіденційності
- чітке розподілення відповідальності та повноважень
- упорядкованість і узгодженість дій, координація роботи усіх суб'єктів з єдиного центру
- обмін передовим досвідом



ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ

- забезпечення основних прав і свобод людини
- пріоритетність інтересів постраждалих осіб
- неприпустимість дискримінації
- повага і неупереджене ставлення
- конфіденційність
- добровільність
- безоплатність



КОРИСНІ КОНТАКТИ

Неурядові організації:

Ла Страда-Україна: <http://www.la-strada.org.ua/>

Гаряча лінія з протидії торгівлі людьми: **0-800-500-22-5**

Грищенко Наталія Степанівна – директор громадської організації «Фундація «Гармонізоване суспільство», телефон: 383-50-71, 482-49-82

